

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 10 lutego 2025 r.

Poz. 1273

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NP-III.4131.1.30.2025.3 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 29 stycznia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.)

orzekam

nieważność uchwały nr XII/84/2024 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 27 grudnia 2024 r. w sprawie uchwalenia Statutu jednostki pomocniczej Gminy Stęszew – Sołectwo Rybojedzko – ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 27 grudnia 2024 r. Rada Miejska Gminy Stęszew podjęła uchwałę nr XII/84/2024 w sprawie uchwalenia Statutu jednostki pomocniczej Gminy Stęszew – Sołectwo Rybojedzko, dalej jako: "uchwała nr XII/84/2024".

Uchwałę nr XII/84/2024 podjęto na podstawie "art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.)".

Uchwała nr XII/84/2024 została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 3 stycznia 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Przepis art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.), dalej jako u.s.g." stanowi, że: "jednostkę pomocniczą tworzy rada gminy, w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy", natomiast przepis art. 35 ust. 1 u.s.g. przewiduje, że: "Organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami". Zatem uchwała dotycząca statutu jednostki pomocniczej powinna zostać podjęta dopiero po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami tej jednostki pomocniczej, której samorząd pomocniczy ma być uregulowany w statucie. Dla spełnienia wymogu, o którym mowa w art. 35 ust. 1 u.s.g., konieczne jest zatem uprzednie przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami tego sołectwa, któremu statut ma być nadany (por. wyrok NSA z dnia 3 września 2013 r., II OSK 652/13, CBOSA, wyrok WSA w Krakowie z dnia 25 września 2019 r., III SA/Kr 619/19, CBOSA).

W orzecznictwie sądownoadministracyjnym przyjmuje się, że podstawę do stwierdzenia nieważności uchwały stanowią takie naruszenia prawa, które mieszczą się w kategorii naruszeń istotnych. Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażonym w wyroku z 15 września 2017 r., I OSK 1136/17, CBOSA: "Do kategorii istotnych naruszeń prawa orzecznictwo zalicza naruszenia znaczące, jak np. naruszenie przepisów wyznaczających kompetencje do podejmowania uchwał, przepisów podstawy prawnej podejmowanych uchwał, przepisów ustrojowych, przepisów prawa materialnego - przez ich wadliwą wykładnię - oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał".

Zarządzeniem nr 84/2024 z dnia 1 października 2024 r. Burmistrz Gminy Stęszew zarządził przeprowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami sołectwa Dębienko dotyczących projektu statutu. Konsultacje prowadzone były w okresie od 9 października do 16 października 2024 r.

Uchwałą nr IX/51/2024 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 7 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia Statutu jednostki pomocniczej Gminy Stęszew – Sołectwo Rybojedzko Rada Miejska Gminy Stęszew przyjęła Statut sołectwa Rybojedzko (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2024 r. poz. 9703).

Rozstrzygnięciem nadzorczym nr NP-III.4131.1.381.2024.3 z dnia 27 listopada 2024 r. Wojewoda Wielkopolski stwierdził nieważność uchwały nr IX/51/2024 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 7 listopada 2024 r. w całości - ze względu na istotne naruszenie prawa (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2024 r. poz. 9854).

Uchwałą nr XII/84/2024 Rada Miejska Gminy Stęszew ponownie przyjęła statut sołectwa Rybojedzko, z uwzględnieniem zastrzeżeń organu nadzoru.

W zawiadomieniu o wszczęciu postępowania nadzorczego z dnia 21 stycznia 2025 r. nr NP-III.4131.1.28.2025.3 organ nadzoru zwrócił się do Rady Miejskiej Gminy Stęszew z prośbą o podanie, czy projekt uchwały nr XII/84/2024 został poddany konsultacjom z mieszkańcami, stosownie do treści art. 35 ust. 1 u.s.g.

W odpowiedzi, pismem z 23 stycznia 2025 r., znak: OL.0007.12.2024, Burmistrz Gminy Stęszew wskazał, że: "(...) projekty Statutów sołectw były konsultowane z mieszkańcami. Po zgłoszeniu przez Wojewodę Wielkopolskiego uwag do Statutów zostały one zmienione w zakresie wymaganym przez Wojewodę. Ponieważ charakter zmian oczekiwanych przez Wojewodę był taki, iż mieszkańcy nie mogli się im sprzeciwić, to nie poddawano ich publicznej dyskusji z mieszkańcami. Ponieważ przesłane uchwały zostały podjęte w toku trwającego procesu legislacyjnego, a Rada Miejska Gminy Stęszew nie zmieniła stanowiska mieszkańców, to nie było potrzeby przedłużania procesu". Dalej w piśmie wskazano, że: "Z art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym nie wynika, aby rada gminy po konsultacjach projektu statutu jednostki pomocniczej nie mogła wprowadzić do niej oczywistych zmian bez poddania ich ponownym konsultacjom. Zaakceptowanie innego poglądu oznaczałoby, że rada gminy może podjąć uchwałę tylko o treści zaakceptowanej przez mieszkańców jednostki pomocniczej, a to kłóciłoby się z ustawowymi kompetencjami rady gminy".

Zdaniem organu nadzoru, wymóg przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami jednostki pomocniczej winien być rozumiany jako rzeczywiste omówienie z mieszkańcami proponowanych regulacji i umożliwienie mieszkańcom wyrażenia o nich opinii. Lokalna społeczność powinna bowiem mieć możliwość wypowiedzenia się co do regulacji zawartych w projekcie uchwały nr XII/84/2024. Organ nadzoru nadmienia, że wynik konsultacji w sprawie projektu statutu jednostki pomocniczej nie jest wprawdzie wiążący dla rady gminy, ale ich brak należy ocenić jako istotne naruszenie prawa.

Jak wynika z art. 35 ust. 1 u.s.g., legalność działania organu uchwalającego statut jednostki pomocniczej determinuje uprzednie przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami tego sołectwa, któremu statut ma być nadany. Skoro bowiem wymogiem ustawowym w zakresie trybu nadania statutu jednostce pomocniczej jest przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami – gmina spełnienia tego wymogu nie może zaniechać.

Brak konsultacji społecznych w przedmiocie projektu statutu jednostki pomocniczej jest, w ocenie organu nadzoru, równoznaczny z naruszeniem przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwały i powoduje jej nieważność w całości. Przeprowadzenie konsultacji społecznych, o których mowa powyżej, uznać bowiem należy za obligatoryjny element postępowania zmierzającego do podjęcia przez organ stanowiący gminy uchwały w przedmiocie statutu jednostki pomocniczej. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż brak jest jakichkolwiek ustanowionych w u.s.g. wyjątków od tak ustalonej reguły, w tym nie przewidziano okoliczności, przy zaistnieniu których rada byłaby zwolniona od obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych. Bezwzględne brzmienie przepisu powoduje, że ilekroć rada stanowi o regulacjach statutowych jednostek pomocniczych – nawet jeśli stanowienie to sprowadza się jedynie do nowelizacji statutu, czy podjęcia na nowo uchwały w sprawie takiego statutu na skutek wydania przez organ nadzoru rozstrzygnięcia nadzorczego w stosunku do poprzednio przyjętej przez radę uchwały w tym przedmiocie, które eliminuje tę uchwałę w całości z obrotu prawnego - od realizacji tego obowiązku rada nie może odstąpić.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska Gminy Stęszew

Burmistrz Gminy Stęszew